

Suport informativ

În cadrul Săptămânii Europene de prevenire a cancerului de col uterin
în perioada 25 – 31 ianuarie 2021

Cancerul de col uterin sau cancerul cervical (CCU) este o afecțiune oncologică caracterizată prin apariția unor celule care se înmulțesc haotic la nivelul cervixului. Este demonstrat că, cu cât CCU este diagnosticat mai devreme, cu atât șansele de vindecare sunt mai mari. CCU este o tumora malignă la care poate fi preîntâmpinată apariția formelor invazive.

Cancerul de col uterin este una din cele mai frecvent diagnosticate forme de cancer în rândul femeilor. CCU reprezintă al 4-lea cel mai frecvent cancer la femei în lume, constituind 6,9% din toate cancerurile întâlnite la femei (al 2-lea la femeile cu vârstă cuprinsă între 15-44 ani), și al 8-lea cel mai frecvent cancer la femei în Europa sau 3,3% dintre cancerurile feminine. A constituit a 4-a (7,5%) cea mai frecventă cauză de deces cauzat de cancer în lume și a 10-a (3,0%) în Europa.

Potrivit datelor Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) în 2018, aproximativ 570 000 de femei au fost diagnosticate cu cancer de col uterin la nivel mondial și aproximativ 311 000 de femei au murit din cauza bolii. Ceea ce reprezintă 7,5% din toate decesele cauzate de cancer.

În Republica Moldova, potrivit IMSP Institutul Oncologic, la evidență sunt 4182 paciente afectate de cancer al colului uterin, ceea ce constituie 227,1 la 100 mii populație feminină. Anual sunt înregistrate în jurul a 300 cazuri noi, respectiv 17,1 la 100 mii populație feminină. 47 la sută sunt cazuri depistate în stadiul precoce (stadiul I și II), pacientele urmând tratament specific. Vârsta cea mai afectată a femeilor, la care cancerul de col uterin este depistat cel mai des este de la 40-45 de ani și de la 50-60 de ani.

Conform statisticilor naționale, nivelul de mortalitate prin cancer de col uterin a constituit în anul 2019 – 8,7 cazuri la 100 000 populație general (femei+bărbați), iar incidența prin cancer de col uterin constituie în anul 2019 – 17,11 cazuri la 100 000 populație.

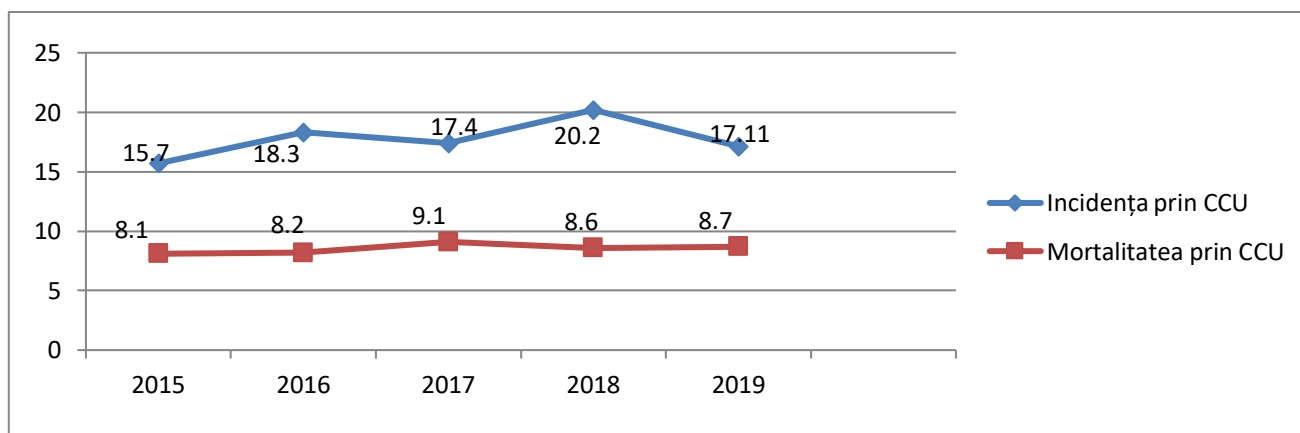

Fig.1 Rata mortalității și morbidității prin cancer de col uterin în Republica Moldova, la 100 mii populație, anii 2015-2020.

Sursa: Management date în sănătate, ANSP, 2019.

În funcție de vârstă, conform datelor Global Cancer, Observatory (Globocan 2020) cea mai afectată vârstă la femei este 20-34 ani cu o rată de 29,6%, urmată de vârsta 35-54 ani (17,8%) și vârsta 55+ (5,3%). La copii cu vârsta de 0-19 ani cancerul de col uterin se clasifica ca o alta forma de cancer.

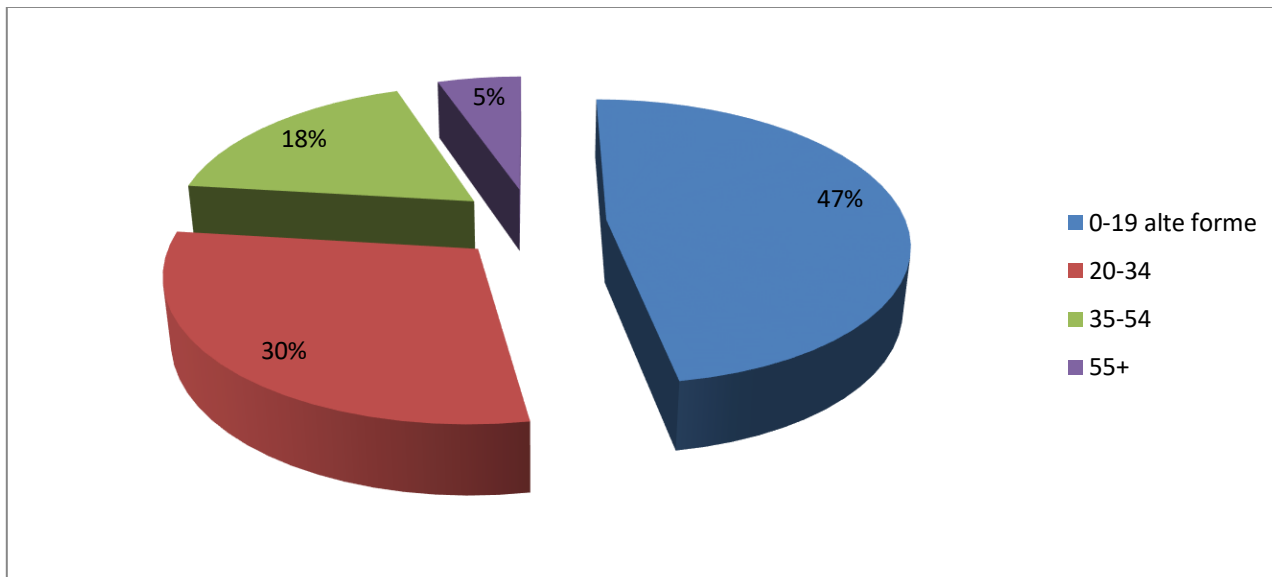

Fig.2 Repartizarea pe grupe de vârstă a mortalității prin cancer de col uterin în Republica Moldova, la 100 mii populație, anul 2020

(la grupa de vârstă 0-19 ani cancerul de col uterin se clasifică în alte tipuri de cancer).

Sursa: Globocan 2020, Graph production: Global Cancer, Observatory (<http://gco.iarc.fr>)

Principala cauză de declanșare a cancerului de col uterin este infecția persistentă cu papilomavirus uman (HPV) care este identificat în 99% dintre tumorile de col uterin, în special subtipurile oncogenice HPV tip 16 și 18.

Aceste modificări sunt rezultatul interacțiunii dintre factorii genetici ai unei persoane și 3 categorii de agenți externi, inclusiv:

- cancerigeni fizici, cum ar fi radiațiile ultraviolete și ionizante;
- agenți cancerigeni chimici, cum ar fi azbestul, componentele fumului de tutun, aflatoxina (un contaminant alimentar) și arsenicul (un contaminant al apei potabile); și
- agenți cancerigeni biologici, cum ar fi infecțiile de la anumite virusuri, bacterii sau paraziți.

Organizația Mondială a Sănătății (OMS) recomandă o abordare integrată pentru prevenirea și controlul cancerului de col uterin pe tot parcursul vieții: educația

comunitară, mobilizarea socială, vaccinarea, screening-ul, tratamentul și îngrijirea paliativă.

În ianuarie 2019, Executivul Consiliului Organizației Mondiale a Sănătății a menționat necesitatea dezvoltării unui proiect de Strategie globală privind eliminarea cancerului uterin, ca problemă de sănătate publică, iar în august 2020 a fost adoptată rezoluția. Strategia a inclus țintele de intervenție pentru a fi atinsă către a. 2030, precum: (1) extinderea vaccinării anti HPV până la o acoperire de 90%; (2) acoperirea cu 70% a screening-ului de două ori pe viață; (3) acoperirea cu 90% a accesului la tratamentul precancerului și cancerului cervical, la servicii și îngrijiri paliative, în toate țări.

În anul 2021, *Obiectivele Săptămânii Europene de prevenire a cancerului de col* includ:

- Diagnostic
- Stadializare (urmărirea progresului boli)
- Tratament
- Îngrijiri paliative
- Îngrijiri supraviețuitoare.

Un rol deosebit de important în diagnosticul, tratamentul și reabilitarea bolnavilor oncologici revine depistării precoce. Dintre toate tipurile de tumori maligne, cancerul de col uterin se numără printre formele de cancer care pot fi ușor prevenite, prin reducerea factorilor de risc și evitarea infectării cu HPV, imunizarea anti HPV și depistarea precoce a cancerului de col.

Diagnosticul precoce – depistarea sau diagnosticarea unei maladii într-un stadiu timpuriu atunci când există un potențial înalt de curabilitate (ex. cancerul colului uterin și cancerul mamar). Investigațiile de care dispunem la moment permit depistarea precoce și deci un tratament eficient într-o treime din cazuri.

Există 2 strategii pentru diagnosticul precoce:

a. Depistarea precoce, de obicei implică conștientizarea de către însuși pacienții a prezenței unor semne și simptome inițiale ale bolii ce duc la consultarea unui specialist – care urmează să se pronunțe pentru necesitatea confirmării diagnosticului și managementului ulterior.

b. Screening-ul la nivel național și regional – examinarea programată clinico-paraclinică a populației asimptomatice și aparent sănătoase pentru detectarea unor leziuni precanceroase sau a unor stadii incipiente de cancer la indivizi care urmează să fie supuși confirmării diagnosticului și tratamentului.

De asemenea, programele de depistare precoce (screening) au un rol crucial, facilitând depistarea și tratamentul bolii în faze incipiente.

În Republica Moldova, chiar dacă screening-ul cervical, prevenirea și profilaxia CCU sunt declarate ca prioritate pentru autoritățile în sănătate, cu un șir de măsuri întreprinse deja, totuși indicii mortalității și morbidității rămân în continuare o povară pentru sistemul de sănătate publică și pentru populația generală.

Rezultatele *Studiului post-intervenție evaluarea cunoștințelor, atitudinilor și practicilor privind prevenirea cancerului de col uterin* în Republica Moldova denotă, că în ultimii doi ani (2018-2019) ponderea femeilor cu vârsta de 25-61 ani care au realizat testul citologic a crescut aproape de două ori. În anul 2020 ponderea femeilor de aceeași vârstă care au efectuat testul citologic în scopul prevenirii cancerului de col uterin a constituit 63%, față de doar 36% în anul 2018. Cele mai multe femei care au efectuat testul citologic sunt din Sudul țării, cât și din familiile cu situația financiară medie.

Prevenția primară începe cu **vaccinarea** împotriva papilomavirus uman înainte debutului sexual. Studiile clinice și supravegherea după punerea pe piață au arătat că vaccinurile anti HPV sunt foarte sigure și eficiente în prevenirea infecțiilor cauzate de infecțiile cu HPV.

În anul 2019 în Republica Moldova au fost vaccinate gratuit fetițele cu vârsta de 10 ani, 11 ani și 12 ani cu vaccinul *Gardasil* tetravalent, produs de compania „Merck Sharp & Dohme” din SUA. Se estimează că, conform studiilor realizate de OMS până în prezent, vaccinul *Gardasil* tetravalent are o eficiență foarte înaltă – de până la 100%, iar fiind administrat previne infecția cu tulpinile HPV înalt oncogene – 16 și 18, care determină peste 70% din cazurile de cancer de col uterin, și tulpinile – 6 și 11, care provoacă 90% din verucile genitale.

Conform datelor parvenite la Agenția Națională pentru Sănătate Publică acoperirea cu vaccin este în medie de 50 %. În total au fost vaccinate cu vaccin anti HPV 36% fetițe cu vârsta de 10 ani, 52,3% fetițe cu vârsta de 11 ani și 51,9% cele cu vârsta de 12 ani.

Multe aspecte legate de starea generală de sănătate, pot fi îmbunătățite și multe decese cauzate de cancerul de col uterin pot fi evitate, dacă adoptăm un mod de viață mai sănătos:

1. Nu fumați. Dacă fumați, opriți-vă. Dacă nu reușiți să vă opriți, nu fumați în prezența nefumătorilor.
2. Evitați să deveniți supraponderali.
3. Practicați zilnic mișcare și exerciții fizice.
4. Măriți și variați cantitatea de legume și fructe pe care o consumați zilnic: mâncați cel puțin cinci porții zilnic. Mâncați frecvent cereale cu conținut mare de fibre. Limitați consumul de alimente cu conținut de grăsimi animale.
5. Reduceți consumul de alcool la un pahar de vin sau 2 de bere și evitați consumul băuturilor alcoolice tari.
6. Nu vă expuneți excesiv la soare. Este important, în special, pentru persoanele ce preferă cabinetele cosmetologice (solarele).
7. Aplicați în mod strict reguli care au drept scop prevenirea oricărei expuneri la substanțe care provoacă cancer.
8. Respectați recomandările medicilor privind profilaxia primară (screening-ul, vaccinarea HPV).

Programul Săptămânii Europene de prevenire a cancerului de col uterin în anul curent prevede continuarea acțiunilor de comunicare, informare și sensibilizare a populației privind importanța vaccinării HPV și a screening-ului cervical, precum și încurajarea femeilor să profite pe deplin de aceste măsuri de prevenire și depistare precoce, mobilizarea eforturilor pentru educația privind practicile sexuale sigure, avertismente despre factorii risc comportamentali (consumul de tutun, alcool etc.).

Mai multe informații despre prevenirea cancerului de col uterin și importanța screening-ului cervical în reducerea numărului femeilor diagnosticate cu această maladie găsiți pe site-ul: www.paptest.md

Ex.: Elizaveta Varzari
Tel.: 022 574 652